

446 422 2
J. de W. van
15/6/73

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

De verdere gang van zaken m.b.t. de economische en
monetaire unie

Ingevolge de Raadsresolutie van 22 maart 1971 inzake de economische en monetaire unie heeft de Europese Commissie op 19 april j.l. een nota aan de Raad uitgebracht met het oog op de per 1 januari 1974 voorsiene overgang naar de tweede étape. De Raad zal, na een eerste verkennende bespreking, op 14 en 15 mei j.l., zich over deze kwestie in de komende tijd moeten uitspreken. In verband daarmee is in het onderstaande een voorstel voor de Ministerraad geformuleerd ter bepaling van een voorlopig Nederlands standpunt. Deel I handelt over de vraag of, en zo ja onder welke voorwaarden tot de tweede étape van de economische en monetaire unie kan worden overgegaan. Deel II behandelt de concrete voorstellen van de Europese Commissie t.a.v. de tweede étape.

I. De overgang naar de tweede étape

De Parijse Topconferentie nodigde de instellingen van de Gemeenschap, en in voorkomend geval, de vertegenwoordigers van de regeringen der lid-staten uit om vóór het einde van de eerste étape, op basis van het rapport dat de Commissie vóór 1 mei 1973 moest indienen overeenkomstig de resolutie van 22 maart 1971, die maatregelen inzake de verdeling van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de instellingen van de Gemeenschap en de lid-staten vast te stellen welke nodig zijn voor de goede werking van een economische en monetaire unie. Tevens onderschreef de Topconferentie uitdrukkelijk "alle elementen" van de resolutie van 22 maart 1971.

Desondanks schieten de voorstellen van de Commissie op institutioneel gebied ver tekort ten opzichte van hetgeen voor de goede werking van de e.m.u. nodig zal zijn. De institutionele voorstellen van de Commissie hebben "voornamelijk" (zo niet uitsluitend) betrekking op de eisen die haars inziens de invoering van de tweede étape van de e.m.u. stelt. Het argument voor deze afwijking van de besluiten van de Topconferentie ontleent de Commissie aan een ander besluit van de Topconferentie, nl. om het geheel van de betrekkingen tussen de lid-staten om te zetten in een Europese unie en hieromtrent door de instellingen van de Gemeenschap voor het einde van 1975 een rapport te laten opstellen dat bestemd is om aan een latere Topconferentie te worden voorgelegd. Naar de mening van de Commissie houdt dit in dat vóór deze, waarschijnlijk in 1976 te houden Topconferentie geen fundamentele besluiten over het eindstadium van de e.m.u. kunnen worden genomen.

De door de Topconferentie geuite vage voornemens m.b.t. een Europese unie kunnen echter naar het voorkomt niet een rechtvaardiging zijn om de hiervoor vermelde uitdrukkelijke besluiten van de Topconferentie inzake de e.m.u. te negeren. De Commissie moet er dan ook een verwijt van worden gemaakt geen institutionele voorstellen voor het eindstadium van de e.m.u. te hebben geformuleerd.

Nederland heeft altijd gestreefd naar een spoedige formulering van de precieze inhoud van het eindstadium alvorens verdere committeringen in het kader van de e.m.u. aan te gaan. Tevens is het in Nederlandse opvatting van groot belang dat een parallellisme in acht wordt genomen tussen beleidscoördinatie en monetaire maatregelen. Om deze redenen hechtte Nederland groot belang zowel aan de bepaling in de resolutie van 1971 dat vóór de overgang naar de tweede étape de Raad op voorstel van de Commissie de maatregelen vast zou stellen die tot de volledige verwezenlijking van de e.m.u. leiden, als aan de opneming in de resolutie van een "clause de prudence" op grond waarvan een aantal monetaire maatregelen van de eerste étape, n.l. de onderlinge margever-nauwing, het middellange kredietmechanisme en het Fonds voor monetaire samenwerking, komen te vervallen tenzij vóór de overgang naar de tweede étape overeenstemming zou worden bereikt over de inhoud van de tweede étape en over het eindstadium.

Voorafgaande aan de voor 1976 voorziene Topconferentie geen ingrijpende besluiten kunnen worden genomen, is het echter onwaarschijnlijk dat voor de overgang naar de tweede étape een voor Nederland bevredigende overeenstemming over het einddoel van de e.m.u. bereikbaar is. De vraag doet zich derhalve voor of Nederland moet blijven insisteren op voorafgaande overeenstemming. Te vrezen valt dat zulks tot een impasse zou leiden, waarbij Nederland onder grote druk zou komen te staan. Het lijkt daarom niet wenselijk bij het stellen van prealabele voorwaarden t.a.v. de overgang naar de tweede étape het accent te leggen op een precieze formulering van het eindstadium. Wel ware tenminste vast te houden aan hetgeen in de Raadsresolutie van 1971 t.a.v. het eindstadium is overeengekomen.

Het zou voorts aanbeveling verdienen op korte termijn in interdepartementaal overleg de Nederlandse wensen en gedachten m.b.t. het eindstadium nader te preciseren. Aan de hand van een dergelijke nadere precisering zou vervolgens kunnen worden gezien of bepaalde elementen van de eindfase reeds voor de overgang naar de tweede étape zouden moeten worden geregeld.

De vraag doet zich vervolgens voor welke algemene eisen aan de tweede étape dienen te worden gesteld teneinde een zo goed mogelijke voortgang van de economische integratie te bevorderen.

Een essentiële voorwaarde is in de eerste plaats, dat tijdens de tweede étape het parallellisme tussen beleidscoördinatie en monetaire maatregelen nauwkeurig in acht wordt genomen. Tijdens de eerste étape is op het gebied van de coördinatie van de economische politiek nauwelijks iets tot stand gekomen. Ondanks de vele uitspraken ten gunste van beleidscoördinatie is op dit gebied een duidelijke achterstand ontstaan op de maatregelen op monetair gebied. Het oordeel over de gedurende de eerste étape geboekte voortgang moet dan ook negatief luiden. Tijdens de tweede étape zal daarom voortgang met de beleidscoördinatie moeten worden gerealiseerd voordat verdere monetaire maatregelen worden genomen. Daarbij dient niet alleen te worden toegepast hetgeen in de eerste étape reeds was overeengekomen, doch dient ook verdere voortgang te worden gemaakt.

In de tweede plaats ware aan de tweede étape de eis te stellen dat alle institutionele voorzieningen worden getroffen die voor het effectieve functioneren en een effectieve democratische controle tijdens deze étape vereist zijn. Ook op institutioneel gebied dient dus een parallellisme in acht te worden genomen, hetgeen o.m. inhoudt, dat naarmate meer bevoegdheden aan de communautaire instellingen worden overgedragen, de zeggenschap van het Europese Parlement moet worden uitgebreid.

In de derde plaats dient de "clause de prudence", die bij de overgang naar de tweede étape zou komen te vervallen, tot het einde van de tweede étape te worden verlengd. Nader ware te bezien of de verlengde clausule niet alleen op de tijdens de eerste étape geïntroduceerde monetaire maatregelen betrekking moeten hebben, doch ook op eventuele nieuwe elementen van de tweede étape. Tevens dient vastgelegd te worden dat de oorspronkelijk vóór het einde van de eerste étape voorziene overeenstemming over de inhoud van het eindstadium nu vóór het einde van de tweede étape dient te worden bereikt.

Door het incorporeren van deze elementen in de tweede étape zou aan de overgang van de eerste naar de tweede étape de betekenis van het zich onherroepelijk committeren t.a.v. de economische en monetaire unie ontnomen zijn. Daarmee zou het bezwaar tegen het in dit stadium afzien van de precieze definiëring van de eindfase veel van zijn gewicht verliezen.

Met het bovenstaande is echter nog niet de vraag beantwoord welke inhoud aan de tweede étape moet worden gegeven. De vraag doet zich met name voor of, indien met een overgang naar de tweede étape per 1 januari a.s. wordt ingestemd, hieraan een maximale, dan wel een minimale inhoud ware te geven. In dit verband zij opgemerkt dat enerzijds de ook door Nederland onderschreven wens per ultimo 1980 een economische en monetaire unie te realiseren een argument vormt om tijdens de tweede étape zoveel mogelijk voortgang naar het einddoel te maken. Anderzijds vormen het gebrek aan resultaat tijdens de eerste étape, m.n. op het punt van het door Nederlands gewenste parallellisme tussen beleidscoördinatie en monetaire maatregelen, alsmede de onwaarschijnlijkheid dat voorafgaand aan de overgang naar de tweede étape overeenstemming kan worden bereikt over de inhoud van het einddoel, argumenten om aan de tweede étape weinig nieuwe inhoud te geven.

De keuze tussen de twee alternatieven moge aan de Ministerraad worden overgelaten. Wel zij, met referentie aan de hiervoor bepleite parallellismen, er nog op gewezen dat, naarmate men tijdens de tweede étape meer voortgang wenst te maken, aan de beleidscoördinatie hogere eisen dienen te worden gesteld, hetgeen weer impliceert dat op institutioneel gebied, zoals m.b.t. de bevoegdheden van het Europese Parlement, meer vorderingen moeten worden gemaakt. Indien daarentegen voor een bescheiden tweede étape wordt geopteerd, dan zouden de Nederlandse verlangens m.b.t. het Europese Parlement, niet noodzakelijkerwijs alle reeds voor de overgang naar de tweede étape behoeven te worden gerealiseerd.

II. De voorstellen van de Europese Commissie t.a.v. de tweede étape

In afwachting van een standpuntbepaling door de Ministerraad over de aan de tweede étape te geven inhoud, zij bij wijze van voorlopig commentaar op de concrete voorstellen van de Europese Commissie t.a.v. de tweede étape van de economische en monetaire unie, zoals vervat in de mededeling van de Commissie aan de Raad d.d. 19 april 1973, nr. COM(73)570, het volgende opgemerkt.

Algemene economische politiek

Het voorstel van de Europese Commissie tot oprichting van een Instituut voor economische analyse en onderzoek verdient steun. Er bestaat bepaald behoefte aan een versterking van de huidige communautaire mogelijkheden van economisch onderzoek.

Het voorstel betreffende de opstelling van voortschrijdende kwantitatieve 5-jaars prognoses kan eveneens worden gesteund.

T.a.v. de coördinatie van de nationale begrotingspolitiek worden een aantal concrete voorstellen gedaan. Met het voorstel om, na de jaarlijkse vaststelling van algemene richtsnoeren, de uitvoering van de begrotingen in het vervolg regelmatig te volgen, kan worden ingestemd. M.b.t. het voorstel tot vaststelling van plafonds voor de financiering van begrotingstekorten, bij overschrijding waarvan consultatie zou dienen plaats te vinden, zij opgemerkt dat ook plafonds voor de omvang van de begrotingstekorten zouden moeten worden vastgesteld. De plafonds voor de financiering zouden niet alleen op de korte termijn financiering betrekking moeten hebben. Anderzijds gaat het bepaald te ver om, zoals de Commissie voorstelt, voorafgaand aan iedere uitgifte van een staatslening consultatie verplicht te stellen. Zolang de gestelde plafonds niet worden overschreden zouden de lidstaten vrij moeten blijven staatsleningen uit te schrijven.

Voorts stelt de Commissie dat iedere lidstaat over begrotingspolitieke instrumenten dient te beschikken die op korte termijn t.b.v. voor conjuncturele doeleinden aangewend kunnen worden. Momenteel beschikken slechts enkele lidstaten, w.o. Nederland, over dergelijke instrumenten. Een spoedige introductie van deze instrumenten in alle lidstaten zou de doelmatigheid van het conjunctuurbeleid zeer ten goede kunnen komen. Ook een meer op algemene economische gezichtspunten afgestemd begrotingsbeleid, waarbij bij de opstelling van de begroting de verhouding inkomsten/uitgaven op o.a. de conjuncturele situatie wordt afgestemd, zou al van nut zijn. Het voorstel van de Commissie kan daarom worden gesteund. Wel verdient het aanbeveling een zekere tijdslimiet (bijv. 1 januari 1975) te stellen voor de invoering van bedoelde instrumenten.

Tenslotte bepleit de Commissie op budgettair gebied de instelling van communautaire procedures voor het in werking stellen van sommige van de hierboven genoemde instrumenten. Dit vage voorstel laat de belangrijke vraag open welke de communautaire bemoeienis zou moeten zijn met de toepassing van deze instrumenten. Uitersten in dit opzicht zijn enerzijds de strikte toepassing van de nu reeds voorgeschreven, zij het veel genegeerde prealabele consultatie en anderzijds hantering der maatregelen uitsluitend op voorstel van de Commissie en met goedkeuring van de Raad bij meerderheidsbeslissing.

Het Nederlandse standpunt t.a.v. deze aangelegenheid zou zich kunnen baseren op de wenselijkheid m.b.t. de communautaire bemoeienis met de hantering van conjuncturele instrumenten tijdens de tweede étape althans enige vordering te maken. In het midden ware echter vooralsnog te laten of dit betekent dat reeds tijdens de tweede étape gemeenschapsbeslissingen terzake moeten worden ingevoerd - zulks mede teneinde de invoering van bedoelde instrumenten in andere lidstaten niet te bemoeilijken. Indien gemeenschapsbeslissingen worden ingevoerd, dan zullen zij aan een adequate parlementaire controle moeten worden onderworpen. Indien daarentegen niet tot gemeenschapsbeslissingen wordt overgegaan, dan zal bezien moeten worden of op monetair gebied nog wel verdere voortgang mogelijk zal zijn.

Op het gebied van de coördinatie van de monetaire politiek stelt de Commissie voor geleidelijk over te gaan tot een regulatie van de interne liquiditeit der lidstaten en hiertoe normen vast te stellen. Hiermee kan worden ingestemd, doch de door de Commissie genoemde elementen waarop de normen betrekking zouden moeten hebben zijn weinig relevant. Aan de Centrale Bank presidenten zou daarom kunnen worden verzocht in gezamenlijk overleg te bepalen wat de relevante beleidsvariabelen zijn en voor deze variabelen normen vast te stellen.

Voorts stelt de Commissie voor, dat op het gebied van de internationale monetaire betrekkingen de lidstaten gemeenschappelijk optreden en wel met een enkele woordvoerder. Een dwingend voorschrift m.b.t. een gemeenschappelijk optreden kan slechts worden aanvaard voor gevallen waarin een gemeenschappelijk beleid tot stand is gekomen. Wel kan naar een gemeenschappelijke houding worden gestreefd, overeenkomstig het besluit van de Parijse Topconferentie. Een enkele woordvoerder kan slechts worden aanvaard ingeval een gemeenschappelijk standpunt is bereikt. Voorts moet vermeden worden dat het optreden met een gemeenschappelijke woordvoerder de invloed van de lidstaten gezamenlijk (aantal stemmen) in het internationale overleg zou verzwakken,

Op het gebied van de wisselkoersen bepleit de Commissie een verdere versmalling van de onderlinge fluctuatiesmarges. Dit pleidooi is zodanig geclausuleerd dat er mee kan worden ingestemd.

T.a.v. de wisselkoerswijzigingen bepleit de Commissie een gemeenschapscontrole, en wel door de volgende middelen:

- Een "droit de regard communautaire" d.m.v. snelle en vertrouwelijke procedure voor een Raadsuitspraak en het toekennen van een toezichthoudende en adviserende rol aan het Europese Fonds. Hiermee zou kunnen worden ingestemd, met dien verstande echter dat de toezichthoudende functie niet aan het Fonds, doch aan de Raad zou moeten toevallen.
- Het scheppen van een communautaire solidariteit d.m.v. kredietverlening door het Fonds. Hierop wordt in het onderstaande teruggekomen.
- Een gemeenschappelijke actie t.o.v. valuta van derde landen. Te dien aanzien zij verwezen naar hetgeen hiervoor over gemeenschappelijk optreden werd opgemerkt.

Het Europese Fonds voor monetaire samenwerking zou volgens de Commissie taken moeten krijgen op het gebied van de valutamarktinterventies, de regulering van het kapitaalverkeer, de coördinatie van de interne en externe monetaire politiek en de wisselkoersverhoudingen. Er dient echter voor te worden gewaakt dat het Fonds geen functies worden toegekend op gebieden waarop de nationale banken niet competent zijn. Beslissingen t.a.v. pariteiten en conditionele kredietverlening dienen dus aan de Raad te worden voorbehouden, terwijl andere dan korte kredieten niet door het Fonds doch bij Raadsbeslissing moeten worden toegekend. Voorts kan het door de Commissie voorgestelde toekennen van eigen middelen aan het Fonds of kredietverlening door het Fonds slechts dan worden aanvaard, wanneer het vereiste parallellisme tussen beleidscoördinatie en monetaire vooruitgang in acht wordt genomen. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer de communautaire procedures t.a.v. de conjunctuurpolitieke instrumenten in werking zijn gesteld.

Structuurpolitiek

Ten aanzien van de sociale politiek en het regionale beleid heeft de Commissie onlangs nadere voorstellen bij de Raad ingediend. Deze omvatten o.m. inkomensgaranties bij omscholing, een fonds voor werkloosheidsuitkeringen, het fonds voor regionale ontwikkeling en coördinatie van het regionale beleid der lidstaten.

In afwachting van een nadere standpuntbepaling zij voorlopig in algemene zin het volgende over de suggesties van de Commissie zoals vervat in de onderhavige nota opgemerkt.

Erkend kan worden dat in het kader van de economische en monetaire unie aanleiding bestaat tot het voeren van een communautair regionaal beleid en het verstrekken van communautaire steun ten behoeve van enkele evident achtergebleven gebieden. Deze steun zal moeten plaatsvinden in het kader van een gecoördineerd communautair beleid dat een bundeling inhoudt van de steun die momenteel uit de diverse andere bronnen (landbouwfonds, Sociaal Fonds, Europese Investeringsbank, EGKS) wordt verleend.

Met betrekking tot het Europese regionale fonds zij vooropgesteld dat de coördinatie van het regionale beleid der lidstaten prioriteit zal moeten krijgen boven het operationeel maken van het fonds.

De overdracht van nationale middelen aan het fonds zal samen moeten gaan met een overdracht van taken. Dit houdt in dat een duidelijke communautaire zeggenschap moet worden gecreëerd over de besteding van de gelden van het regionale fonds en dat communautaire inspraak moet worden gegeven in het nationale regionale beleid. Voorts dient een kwantificering plaats te vinden van de met de voor te stellen maatregelen gemoeide middelen en dienen duidelijke grenzen te worden gesteld aan de beschikbaar te stellen middelen. Dit houdt mede in dat vermeden moet worden rechten aan individuen toe te kennen. Ook dienen de te financieren projecten zelf te worden gezien. Slechts voorzover met de voorstellen relatief kleine bedragen zijn gemoeid kunnen zij als additioneel worden beschouwd. Zou men aan grotere bedragen denken, dan dienen zij wat hun consequenties betreft, te worden gezien in het kader van de communautaire begrotingsmogelijkheden en te worden verdisconteerd in de nationale begrotingen.

De voorstellen van de Commissie zullen voorts gezien moeten worden in het licht van hetgeen in het kader van de economische en monetaire unie geharmoniseerd moet worden. In dit verband moeten de voorgestelde inkomensgaranties bij omscholing en de daarvoor nodig geoordeelde aanvullende communautaire steun prematuur worden geacht. Ook t.a.v. het door de Commissie gesuggereerde fonds voor werkloosheidsuitkeringen bestaan ernstige twijfels. Ten aanzien van dit fonds wordt voorgesteld dat de middelen niet via de gemeenschapsbegroting zouden lopen, hetgeen in strijd met het EEG-verdrag moet worden geacht.

Op het gebied van de belastingharmonisatie bepleit de Commissie een communautaire regeling betreffende de invordering van en de controle op de BTW. Met een harmonisatie van nationale regelingen kan worden ingestemd, doch met de aantekening dat met name de regeling van de invordering niet binnen drie jaar zal zijn te verwezenlijken. Voorts zij opgemerkt dat indien men er niet in slaagt tijdig de grondslag van de BTW te harmoniseren, de voorgenomen afdracht van maximaal 1% van de grondslag niet mogelijk zal zijn.

Ten aanzien van de accijnzen bepleit de Commissie een geleidelijke harmonisatie van de tarieven op minerale oliën en dranken. In dit verband dient ook de tabaksaccijns te worden vermeld. Voorts zou bepleit kunnen worden de unificatie (evt. met in acht neming van kleine marges) binnen de tweede étape te voltooien terwille van een vrij grensverkeer. De Commissie bepleit voorts terecht een regeling van de fiscale behandeling van o.m. moeder- en dochtermaatschappijen van verschillende lidstaten; deze kwestie kan echter niet los worden gezien van de harmonisatie van de structuur van de vennootschapsbelasting.

Het streven naar één Europese kapitaalmarkt dient volgens de Commissie te worden voortgezet. Vrijmaking van het kapitaalverkeer kan echter slechts worden overwogen wanneer een voldoende mate van parallellisme in acht wordt genomen, met name coördinatie van de conjunctuurpolitiek en van het interne kapitaalmarktbeleid der lidstaten. Bovendien zal een gemeenschappelijk régime t.a.v. het kapitaalverkeer met derde landen nodig zijn.

Ten aanzien van de communautaire begroting streeft de Commissie naar een uitbreiding met functies, hoofdzakelijk op het gebied van het regionale en het werkgelegenheidsbeleid. Ook denkt zij aan het eventueel opnemen van leningen, althans op korte termijn, ter regeling van liquiditeitsproblemen.

Naar aanleiding van deze suggesties zij opgemerkt, dat de groei van de communautaire begroting aan strikte, door de Raad vast te stellen normen moet worden gebonden. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de consequenties van een groei van het gemeenschapsbudget voor de nationale begrotingen. Voorts zal voor alle belangrijke beleidsvoorstellen van de Commissie een doelmatige kwantificering van de financiële gevolgen voor het Europese budget en/of voor de begrotingen en daarmee voor de economieën der lidstaten moeten worden geëist. Tijdelijke discrepanties tussen uitgaven en ontvangsten kunnen op zichzelf niet worden uitgesloten. Eventuele kastekorten, die tot het opnemen van kredieten zouden nopen, zullen echter alleen op korte termijn mogen voorkomen en dienen aan zeer strikte condities te worden onderworpen. Belangrijke financiële tegenvallers zullen niet monetair of via de kapitaalmarkt mogen worden gefinancierd. De onderhavige kwestie behoeft nadere studie.

Institutionale aspecten

In deel I van deze nota werd reedsesignaleerd dat de Commissie geen institutionele voorstellen voor het eindstadium van de e.m.u. heeft geformuleerd. Afgezien van deze tekortkoming, doet zich de vraag voor of de institutionele voorstellen van de Commissie voor de tweede étape als voldoende kunnen worden beschouwd. Een antwoord op deze vraag valt eerst te formuleren wanneer de materiële inhoud van de tweede étape bekend is. Aangezien dit nog geenszins het geval is, kunnen onderstaande opmerkingen slechts als een zeer voorlopig en nader aan te vullen commentaar worden beschouwd. In algemene zin kan wel reeds worden geconstateerd dat ook wanneer aan de tweede étape een minimale inhoud zou worden gegeven en uit dien hoofde dus met geringe institutionele voorzieningen zou kunnen worden volstaan, de voorstellen van de Commissie toch zo weinig versterking van de institutionele opzet inhouden, dat de resterende periode voorafgaande aan het eindstadium

(1976-1980 naar door de Commissie wordt voorzien) te kort moet worden geacht om de instrumenten, instituten en bevoegdheden te creëren die voor het eindstadium nodig zijn.

Ten aanzien van de concrete voorstellen van de Commissie diene het volgende.

Het voorstel om, ter versnelling van de besluitvorming, een vooraf vastgelegde procedure en een tijdschema ter goedkeuring aan de Raad voor te leggen, zal waarschijnlijk averechts werken. Te vrezen valt immers dat voorstellen m.b.t. procedure en tijdschema tot langdurige debatten zullen leiden.

Met het voorstel om de verantwoordelijkheid voor de uitvoeringsbepalingen van kaderbesluiten voor een groot deel bij de Commissie te laten berusten kan in het algemeen worden ingestemd. Mocht hierbij echter worden gedacht aan een vorm van beheersprocedure, dan dient gewaakt te worden tegen het risico van het ontstaan van impasses.

Ten aanzien van het voorstel van de Commissie inzake gemeenschappelijk optreden in internationale organisaties zij verwezen naar hetgeen terzake eerder werd opgemerkt (vgl. blz. 4).

Voor wat betreft de uitbreiding van de rol van het Europese Parlement stelt de Commissie een procedure van tweevoudige lezing voor. Deze zou moeten gelden voor belangrijke besluiten van algemene strekking en in werking treden wanneer de opvattingen van de Raad aanmerkelijk van het in eerste lezing gegeven advies afwijken. Voorts stelt de Commissie voor om in geval van voorgenomen actie, gebaseerd op art. 235, een verzwaarde procedure van tweede lezing toe te passen, waarbij, indien na de tweede lezing het Europese Parlement duidelijk een andere opvatting blijkt te zijn toegedaan dan de Raad, de Commissie nadere voorstellen aan de Raad moet voorleggen die de Raad gelegenheid geven met de opvattingen van het Parlement rekening te houden.

Op zichzelf is het juist dat de Commissie streeft naar een versterking van de rol van het Parlement bij de vaststelling van belangrijke besluiten in het kader van de ontwikkeling van de economische en monetaire unie. Wat de gekozen middelen betreft moet echter worden opgemerkt dat deze minder zijn dan de Nederlandse regering in zijn memorandum van 26 mei 1972, ter voorbereiding van de Parijse Topconferentie heeft voorgesteld. Daarin werd voor nader te omschrijven besluiten van wetgevende aard een procedure van tweede lezing voorgesteld, die uitmondde in het recht van goedkeuring van het door de Raad in afwijking van het advies van het Parlement vastgestelde ontwerp. Dit standpunt ware, zeker t.a.v. besluiten gebaseerd op artikel 235, opnieuw naar voren te brengen. De bemiddelaarsrol die de Commissie zich zelf hierbij heeft toebedacht is op zich zelf niets nieuws.

Daarnaast dient echter in het algemeen, naarmate meer bevoegdheden aan de communautaire instellingen worden overgedragen, de zeggenschap van het Parlement te worden uitgebreid. Allereerst zal een steeds nauwer contact met het Parlement over de uitvoering van de e.m.u.-regels noodzakelijk zijn. Voorts kunnen maatregelen worden genomen die geen rechtstreeks verband houden met de e.m.u. maar wel bijdragen tot de versterking van de positie van het Parlement. Hiervoor zouden, naast de versterking van de budgettaire bevoegdheden waarover de Commissie zojuist voorstellen heeft gedaan, in aanmerking kunnen komen twee andere maatregelen die door de Nederlandse regering in bovengenoemd memorandum zijn voorgesteld, te weten goedkeuring van de samenstelling van de Europese Commissie bij algehele vernieuwing en goedkeuring van associatieakkoorden.

In het verband van de institutionele aspecten zij tenslotte nog gewezen op de huidige, onbevredigende regeling m.b.t. het Europese Fonds voor monetaire samenwerking. Zodra een uitbreiding van de taken van het Fonds aan de orde komt, ware deze regeling te wijzigen, in die zin, dat òfwel, indien de positie van het Fonds gebaseerd zou blijven op art. 235, de verdragsbepalingen t.a.v. begroting en personeel moeten worden toegepast, òfwel een verdragsaanvulling op grond van art. 236 plaatsvindt.

15 juni 1973.